

10000X

TOUR

DE

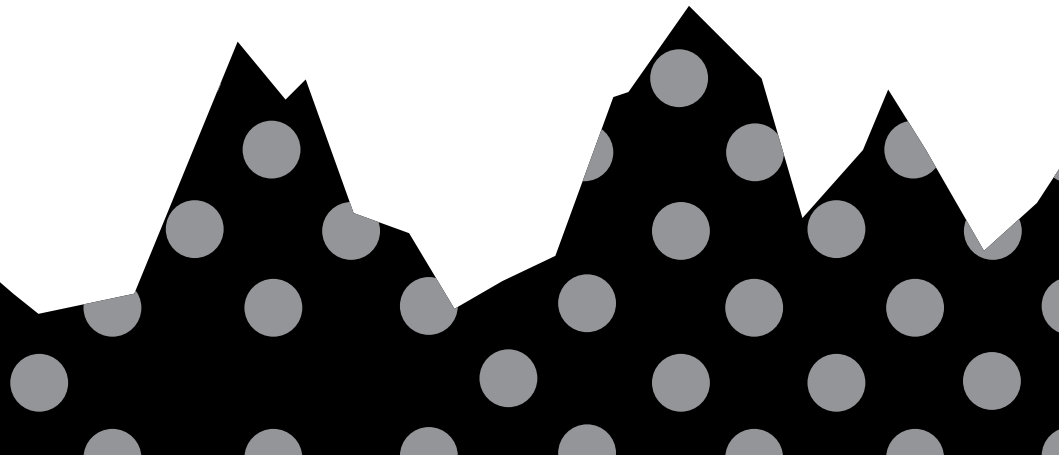
MET VOORWOORD VAN JEROEN WIELAERT

FRANCE

DRAMA'S • ANEKDOTES • STATISTIEKEN • MYTHES • RUZIES • HELDEN • WEETJES • MINNARESEN
DOPING • BERGEN • QUOTES • SPRINTERS • RECORDS • ACHTERGRONDEN • ONTBERINGEN • AFSPRAKEN
CIJFERS • TACTIEKEN • VALPARTIJEN • WINNAARS • FOTO'S • COMMENTAREN • SOIGNEURS • DEALS

ROB VAN VUURE

**1000X
TOUR
DE
FRANCE**

• COLOFON

1000x Tour de France
is een uitgave van:

edicola

Edicola Publishing bv
Postbus 2013
7420 AA Deventer
info@edicola.nl
www.edicola.nl

Ontwerp www.studio026.nl

Foto's binnenwerk archief Jan Visser, Jaap Heemskerk(grammofoonplaatjes),
archief Rob van Vuure, Rob van den Dobbelsteen
Eindredactie Evert de Rooij
ISBN 978-94-93160-86-6
NUR 489

© 2020 Rob van Vuure / Edicola Publishing bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, hetzij op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor deze uitgave werden honderden kranten, tijdschriften, Tourspecials en -boeken doorgenomen, waaronder jaargangen van L'Équipe, Miroir-Sprint, Het Volk. Ook werden zeer veel (oud)journalisten, (oud)renners en nabestaanden geïnterviewd. Een selectie uit de geraadpleegde boeken: Tourflits(tijdloze helden van Radio Tour de France), 100 jaar Tour de France(Een eeuw in foto's), Nederland heeft weer de gele trui(1961-1985), De kale berg(op en over de Mont Ventoux), Het zweet der Goden, Tour de France van A tot Z, Tour de France 100 jaar (1903-2003), Tour de France(de grootste winnaars), Tour de France Top 100, Tour de France(toeristische wegwijzer), De Bijbel van 100 jaar Tour, Groeten uit de Tour, Het mysterie van de eerste Gele Trui, Tourglorie, De Tour van A tot Z(Quizvragen), Kopmannen en waterdragers, Tourgids, 100 hoogtepunten uit de Ronde van Frankrijk, 10x Tour, De trui van de renner, Vreugde en verdriet in de Tour, De 100 opmerkelijkste Nederlanders in 100x Tour, West-Brabantse Tourrenners, De honderdste Tour de France, Tussen Bordeaux en Alpe d'Huez. E.v.a.
We hebben ons best gedaan de rechthebbenden te achterhalen, maar mocht u menen recht te hebben op een vergoeding o.i.d. dan verzoeken wij u zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de uitgever.

• PROLOOG

GRAND FUSIL

Als fenomeen uit de Gouden Jaren Vijftig bleef hij tot ver in de jaren negentig aanwezig in de Tour de France. Raphaël Geminiani, een van de legenden naast Louison Bobet, in 1925 in Clermont-Ferrand geboren als zoon van een Italiaanse emigrant die al vroeg geen trek had om in een land te leven met Benito Mussolini. Als sterke coureur kon hij de Tour niet winnen, al werd hij in 1951 wel tweede achter Hugo Koblet. Hij werd ploegleider van de eerste vijfvoudige Tourwinnaar, Jacques Anquetil. Ik zag Geminiani als jonge Tourvolger eind jaren tachtig voor het eerste in levende lijve toen hij fungeerde als VIP-chauffeur. Een imposante zestiger met een rappe tong. Verknocht als hij was aan het evenement placht hij te zeggen: 'Als de Tour voorbij is val ik elf maanden in slaap en daarna begint het weer.'

In 2007 was hij er niet meer bij, inmiddels de tachtig gepasseerd. Op een rustdag in de Pyreneeën ben ik hem gaan opzoeken voor het goede literaire tijdschrift De Muur, in zijn huis ten zuiden van Clermont-Ferrand met uitzicht op de mythische Puy de Dôme. In zijn bungalow was de tijd stil gaan staan bij de dagen van weleer. Ik zag er forse stapels liggen van de Miroir de Cyclisme, roemrucht tijdschrift uit Geminiani's grote jaren, toen fotografie nog veel belangrijker was dan de televisie die nog maar net kwam kijken. Dat moet bladenman Rob van Vuure zeer aanspreken, ook omdat het een en al nostalgie in zwart-wit was - prachtige platen.

Markant als hij was had Geminiani een bijzonder bijnaam: le Grand Fusil, Frans voor een Groot Geweer. Volgens de nette versie dankte hij hem aan zijn forse reukorgaan, maar ik ken ook interpretaties over de lengte van zijn geslacht. Raphaël was een levensgenieter met grote dorst en honger naar dames die beide hartstochten ook graag botvierde als nachtclubbeigenaar in Clermont-Ferrand.

Het zijn van die pikante wetenswaardigheden die een volger opdoet in de nooit eindigende studies aan de Hogeschool van de Tourkunde, een bijzondere vorm van wetenschap die eigenlijk een eigen faculteit verdient. Als columnist voor Radio 1 heb ik die al lang geleden gesitueerd in Rennes, het Parijs van Bretagne, met als bijzonder hoogleraar Fabienne Horsparcours. Aandachtige Nederlandse luisteraars hebben haar naam op mooie zomerdagen kunnen vernemen.

Het boek van Rob van Vuure is een prachtige aanwinst voor de bibliotheek van deze virtuele faculteit. Het is geen diepgaande studie naar het wezen van de Tour, maar draagt wel veel wetenswaardigheden aan waarin de hand van de pure liefhebber zichtbaar wordt, met alle bezieling voor de Ronde.

Bijnamen zijn herkenbare onderdelen in de ongekende, hoogst originele verzameling aan Tourdata, bijeen gebracht door Rob. In het grondige geheel van duizend lemma's kom ik in plaats van Grand Fusil het onderdeel Pistool tegen. Het gaat over die benauwde avond in 1904. De Tour beleeft zijn tweede editie en zorgt voor heftige hooligan-achtige emoties in steden van doorkomst. Tour-commissarissen schieten vuurwapens af om de menigte tot bedaren te brengen. Het is de betere kennis uit de oertijd. Net als het onderdeel Spijkers, over de vele kilo's die zijn aangeschaft in Parijs en in de Tour van 1905 voor de renners uitgestrooid. Mooi gegeven, de Biefstuk. Van uitgebalanceerde voeding was in het geheel geen sprake. Brood en biefstuk. Biefstuk en brood. Opgetekend uit de mond van Gerrit Schulte. Het is opvallend weinig afwisselende brandstof, op een totaal zonder specifieke aandacht voor doping.

Dan lees ik in AFDALING dat Lucien Aimar in 1967 in een recordsnelheid van 140 kilometer van de Mont Ventoux naar beneden raasde. Dat jaar begon mijn Tourpassie. Ik lees het voor het eerst, naast tal van dit soort feiten.

Het is verwoed doortrappen in een omvangrijk veld aan data - ook fijn voor de Dijkstra's, Ducrots, Wuytsen en De Cauwers uit de sector. Er zijn uren om vol te praten.

Dan komen ze ook deze tegen.

DE TOUR WIN...Je in bed, zei Joop Zoetemelk vaak. Joop bedoelde daarmee: veel slapen. Ook Anquetil had kunnen zeggen: De Tour win je in bed. Veel slapen, maar met wie? In elke etappeplaats was dat de vraag.

Volgt direct het onderdeel RUSTDAGEN, met tekst van Jacques Anquetil: 'Het leven is te kort om er niet van te genieten'. En dat doet hij. Vrouwen, vrouwen, escapades, andere vrouwen, één nacht, één uur, wéér andere vrouwen; de rustdagen in de Tour waren voor Jacques geen rustdagen.'

1000x Tour de France is een duizendvoudige ode aan die ene bijzondere zomerviering van het leven.

JEROEN WIELAERT

De allereerste Tour de France (1903) was voorpaginanieuws.

• IDEE

Eind 1902 kwam sportjournalist Géo Lefèvre met een idee bij zijn baas Henri Desgrange, hoofdredacteur van L'Auto maar ook de eerste werelduurrecordhouder en directeur van twee wielervedbanen in Parijs, het Parc des Princes en het Vel d'Hiv, vlakbij de Eiffeltoren. Lefèvre zei: 'Wat we moeten gaan doen: een koers organiseren door heel Frankrijk, op verschillende dagen achter elkaar. En dat noemen we dan Tour de France'. Desgrange aarzelde maar tenslotte werd in L'Auto van 19 januari 1903 een gloednieuwe rittenwedstrijd aangekondigd. Er waren in eerste instantie 27 inschrijvingen maar na ophoging van het prijzengeld (what's new?) verschenen er zestig renners aan de start. De Tour de France was een feit, met Lefèvre als geestelijk vader en Desgrange als oprichter.

• RUSTDAGEN

In de beginjaren van de Tour werd elke etappe meteen gevolgd door een of meer rustdagen. De eerste Tour (1903) bestond uit zes etappes, die werden verreden op 1, 5, 8, 12, 13 en 18 juli. Tussen de

vierde en vijfde etappe geen rustdag? Logisch, vond Desgrange, want de vierde etappe was slechts 268 kilometer lang. Geen enkel probleem om de volgende dag aan een rit van 425 kilometer te beginnen.

• SCHRAPPEN

De Tour van 1978 begon met een tijdritletje (in Leiden) van 5,2 kilometer. Jan Raas won maar kreeg toch geen gele trui. Tourdirecteur Félix Lévitan schrapte de uitslag omdat veel renners onder erbarmelijke omstandigheden hadden moeten fietsen. Toeval of niet: onder die renners ook de populaire Fransman (en latere winnaar) Bernard Hinault. Een woedende Jan Raas won de volgende dag ook het eerste deel van de eerste etappe in Sint-Willebrord en kreeg daarom alsnog het geel.

Tour de France 1978, omslag Wieler Revue van 14 juli 1978. Na de proloog kreeg Jan Raas niet de gele trui, maar een dag later kwam alles toch nog goed. Hier met 'groene' Freddy Maertens in Sint-Willebrord.

• GEEN LUXE

Over de allereerste Touretappe ooit, in 1903, deden de renners 18 uur. Over de vijf volgende ritten werd respectievelijk 15 uur, 18 uur, 9 uur, 16 uur, 17 uur gedaan. De rustdagen waren dus geen luxe.

• JONG

François Faber won de Tour in 1909 als eerste buitenlander. Hoewel hij een Luxemburgs paspoort had, was hij geboren en getogen in Frankrijk en beschouwde hij zichzelf als Fransman. Faber won dat jaar trouwens alles in de Tour: hij kwam als eerste over alle cols en won ook nog eens vijf etappes achter elkaar. Faber stierf op 28-jarige leeftijd. Toen hij tijdens de Eerste Wereldoorlog een ernstig gewonde kameraad naar een loopgraaf bracht werd hij dodelijk getroffen door een Duitse kogel.

• ROLMOPS

'Theo Koomen? Zelfs een rolmops zou hij nog spannend kunnen verslaan.' Nico Scheepmaker in De Volkskrant

• PISTOOL

De Tour van 1904 werd een schandaal. Renners namen stiekem de trein. Tourcommissarissen dreigden met geladen wapens richting woedende toeschouwers. De Fransman Garin, die in 1903 de eerste Tour had gewonnen, riep naar de Franse verslaggevers: 'Als ik vóór Parijs niet word vermoord, ga ik de Tour winnen'. Garin en de andere koplopers werden de hele etappe lastig gevallen door halfcriminele types. In de tweede etappe haalde een Tourcommissaris noodgedwongen zijn pistool tevoorschijn. Uiteindelijk werd de top-4 van het klassement gediskwalificeerd, inclusief winnaar Garin. Ooggetuigen hadden renners de trein zien nemen. Tot aan zijn dood in 1957 heeft Garin dat overigens ontkend.

• GEDENKTEKEN

Jacques Goddet overlijdt in 2000 op 95-jarige leeftijd. Vlak voor de Tour van 2001 krijgt hij op de top van de Tourmalet een aan hem gewijd gedenkteken.

• GEEL

In 1919 verschijnen er 67 renners aan de start, waarvan er slechts tien Parijs zullen bereiken. Maar de Tour van 1919 schrijft vooral op een andere manier geschiedenis: de introductie van de gele trui. De reden? 'De man aan de leiding moet gemakkelijk herkenbaar zijn'. En waarom geel? Er is geen eenduidige verklaring. Desgrange bestelde in Parijs een aantal truien en de kleermaker had alleen gele stof op voorraad. Andere historici wijzen erop dat het papier van sporttijdschrift L'Auto (de organisator van de Tour) geel was.

• 3

LOUISON BOBET WAS EEN WISSELVALLIGE COUREUR MAAR WON TOCH DRIE KEER ACHTER ELKAAR DE TOUR: 1953, 1954, 1955. IN 1955 KON ZELFS DE LUXEMBURGSE BERGGEIT CHARLY GAUL IN DE PYRENEEËN NIET TEGEN HEM OP.

• ABDEL-KADER

Perpignan-Nîmes, 1950, 13e etappe, extreme hitte. Op 21 kilometer van de finish hadden de twee Noord-Afrikanen (en ploeggenoten) Abdel-Kader Zaaf en Marcel Molinès twintig minuten voorsprong op het peloton. Opeens begon Abdel-Kader te zwalken om even later van zijn fiets te vallen. Onder een boom kwam hij weer bij zijn positieven. Eenmaal bijgekomen sprong hij meteen weer op zijn fiets en begon als een gek te rijden. Alleen: in de verkeerde richting, het peloton tegemoet. Vlak voordat Abdel-Kader dat besepte, viel hij weer. Per ambulance bereikte hij Nîmes. Tsja. Onderweg teveel wijn aangenomen? Zonnesteek? Pepmiddelen? In ieder geval had hij een geweldige bijvangst: 17 contracten voor de criteriums na de Tour.

Abdel Kader Zaaf dizzy langs de kant (1950). Teveel wijn? Zonnesteek?

• IN 1968...

won Jan Janssen de Tour. Iedereen werd gek, aldus verslaggever Theo Koomen. Tijdens de afsluitende tijdrit riep ploegleider Ab Geldermans: 'JAN, IN GODSNAAM, DENK AAN CORA EN KARIN!' Zestien seconden moest Jan Janssen goedmaken op de Belg Herman van Springel om uiteindelijk Tourwinnaar te worden. Het lukte. Zijn vrouw Cora bevond zich met dochtertje Karin (3) op het middenveld van de Cipale, de wielerveerbaan in het Bois de Vincennes. Theo Koomen ging in de overdrive, nog meer dan normaal. 'Koomentje, dacht ik, je staat zelf ook te snotteren.'

Verscheen na de Tourwinst van Jan Janssen in 1968. Met veel flarden van het radioverslag van Theo Koomen.

1000X TOUR DE FRANCE

• SPIJKERS

Een politieonderzoek naar sabotage tijdens de eerste rit in 1905 wijst uit dat er net voor de Tour in Parijs 125 kilogram spijkers is gekocht, van dezelfde soort als die onderweg massaal werden rondgestrooid.

• SCHORSING

In de vroege ochtend van 2 juni 1969 werd Eddy Merckx op de hoogte gesteld dat hij vanwege een positieve plas niet meer mocht starten in de 17e rit. De dag ervoor was de Belg, gekleed in de roze trui, na afloop van de 16e etappe op doping gecontroleerd. Hij leek op weg om voor de tweede maal de Giro te gaan winnen, maar kreeg in plaats daarvan een maand schorsing. In juli debuteerde hij toch in de Tour de France. En hoe! In Parijs stond hij als winnaar op het podium, met een voorsprong van bijna 18 minuten op nummer twee, de Fransman Roger Pingeon, de Tourwinnaar van 1967.

• GEEN SALARIS

In 1982 werd Steven Rooks prof bij TI-Raleigh maar daar moest hij na een jaar alweer weg. Gelukkig kwam hij Jean de Gribaldy tegen. 'Kom bij mij rijden', zei de wispelturige Fransman. Rooks pakte zijn spullen om De Gribaldy op een treinstation te ontmoeten. Gelukkig was er ook een restauratie, want hij zat er alleen, uren en uren. Op het moment dat hij dacht: 'de groeten, ik pak de trein terug naar Warmenhuizen', kwam zijn afspraak opdruiven. De Gribaldy bood hem een profcontract bij zijn ploeg aan. Geen salaris, wel een mooie fiets. Peter Post had hem laten lopen maar bij SEM-France Loire van De Gribaldy brak Rooks wél door met een zege in Luik-Bastenaken-Luik. Een jaar later keerde hij terug bij Peter Post (Panasonic) en nog weer later ging hij naar PDM, waar Rooks zijn grootste successen behaalde.

TI-Raleigh won bij elkaar 51 Tour-etappes. 'Wie zijn de vedettes' werd in 1981 opgenomen.

• 12

WOUT WAGTMANS VEROVERDE IN TOTAAL TWAALF KEER DE GELE TRUI. OPVALLEND: IN DE TOUR VAN 1953, WAAR HIJ ZIJN BESTE EINDKLASSERING(5E) NEERZETTE, BLEEF HIJ 'GEELLOOS'.

- **DARMONTSTEKING** Teun van Vliet reed in 1988 drie dagen in het geel. Blij, natuurlijk, maar toch kon hij er niet optimaal van genieten. Hij droeg namelijk een geheim met zich mee, waarvan zelfs zijn toenmalige vrouw niet op de hoogte was. Teun had darmklachten en soms bloed in zijn ontlasting. Twee jaar later moest hij vanwege een chronische darmontsteking zijn wielercarrière staken.

- **ALLE GELE TRUIDRAGERS NL**

Alle Nederlandse gele truidragers op een rij: Joop Zoetemelk (22 dagen), Wout Wagtmans (12), Gerrie Knetemann (8), Wim van Est (4), Gerrit Voorting (4), Jelle Nijdam (3), Jan Raas (3), Teun van Vliet (3), Ab Geldermans (2), Jacques Hanegraaf (2), Jan Janssen (2), Mike Teunissen (2), Gerben Karstens (2), Johan van der Velde (2), Henk Lubberding (1), Adrie van der Poel (1), Rini Wagtmans (1), Erik Breukink (1).

Duet van Gerrit Voorting en zijn vrouw Ans (1958).

- **KLASSIEKERS** 'Of hij de Tour de France ooit zou kunnen winnen? Ja. Als hij zo goed presteert in de zware klassiekers, moet hij ook in etappekoersen goed mee kunnen doen' Joop Zoetemelk over Matthieu van der Poel (Bicycling)

- **24%**

De steilste beklimming in de Giro is de Zoncolan, met stijgingspercentages van 22%. De steilste beklimming van de Tour de France is altijd beduidend minder geweest. Daar moet de lengte van de col het vaak doen. Daarom was de Tour van 2019 bijzonder: een speciaal geprepareerd stuk van La Planche des Belles Filles had een percentage van 24%.

- **1976**

Opmerkelijk: sinds Merckx' laatste Tourzege in 1976 heeft België geen Tourwinnaar meer gehad.

- **BRAND**

In 1956 liet Kees Pellenaars 'IJzeren' Willem van Est buiten de ploeg. De fans van Wim waren zo boos, dat ze dreigden het huis van 'De Pel' in brand te steken. Toen al. Pellenaars timmerde vervolgens op de gevel van zijn huis een bord met de pesterige tekst: 'Hier is 't'. Dat bord zat er in 1971 nog steeds.

- **NIJDIG**

Joop Zoetemelk moest in 1979 na de voorlaatste rit nog drie minuten goedmaken op gele truidrager Bernard Hinault. Vooruit, dacht Joop, en hij ontsnapte in de laatste rit richting Champs-Élysées. Maar Hinault sprong met hem mee en met z'n tweeën reden ze naar de streep. Hinault was nijdig over de actie van Zoetemelk en won die dag alles: de gele trui, de groene trui én de etappe.

- **PEST**

Het Vrije Volk bracht in de jaren'50 elke dag een extra editie uit, met op de voorpagina een verhaal over de etappe van die dag plus de uitslag. Maar nu wil het geval dat de Nederlanders, met uitzondering van Wout Wagtmans en Gerrit Voorting, in 1956 weinig klaarspeelden. Een ritzege zat er al helemaal niet in. Dus wat schreeuwde de jonge krantenverkoper op de Dam in Zaandam, uitbundig zwaaiend met de extra editie van Het Vrije Volk, nog nat van de inkt? 'De Nederlanders zonder Van Est, rijden als de pest'. De kranten vlogen weg.

- **AMSTERDAM** In 1954 startte de Tour voor het eerst buiten Frankrijk. In Amsterdam. In 1958 trok de Tour voor de tweede maal naar het buitenland voor het Grand Départ. In Brussel dit keer.

- **WIMMIE** Vierkante Willem. IJzeren Willem. De Beer van 't Heike. De Stier van St Willebrord. De Knoest. De Locomotief. Wimmie. Oftewel Wim van Est.

- **KNECHT FROOME** De traditie wil dat er zich op de flanken van La Planche des Belles Filles een koningsdrama voltrekt. Team Sky in 2012, bijvoorbeeld. In de lastige slotklim verwachtte iedereen een aanval van Bradley Wiggins, maar het was zijn knecht Chris Froome die de rit won.

- **SAAI?** Saai, zo'n lange vlakke etappe van ongeveer 200 kilometer? Niet altijd. In de Tour van 1990 kregen Frans Maassen, Ronan Pensec, Claudio Chiappucci en Steve Bauer in de eerste vlakke etappe meer dan tien minuten voorsprong. Chiappucci bleek later ook nog eens behoorlijk te kunnen klimmen. Pas in de laatste tijdrut wist Greg LeMond hem te achterhalen. (Bicycling)

- **PANINI** De voetbalplaatjes van Panini zijn bekend. Jaar in ,jaar uit verschijnt er meer dan één album. In 2019 was er een Panini Tour priemeur: een verzamelalbum over de renners van de Tour de France. En je bent pas compleet als je ze alle 352 hebt.

- **210** De Tour de France van 1980, gewonnen door Joop Zoetemelk, telde maar 130 renners, verdeeld over 13 ploegen. In de tweede helft van de jaren '80 stonden er ineens veel meer renners aan de start van de Tour. In 1986 waren dat er bijvoorbeeld 210 en een jaar later 207. In 2019 gingen er in de 106e Tour de France 176 renners van

• TOURMALET

start, verdeeld over 22 ploegen. In het beginjaar 1903 kwamen de minste deelnemers aan de start: 60.

L'Alpe d'Huez heeft voor Nederlanders een legendarische status verworven, in tegenstelling tot de Tourmalet. Al 84 keer in de Tourgeschiedenis passeerde een renner als eerste de top van de Tourmalet, vaak 'het dak van de Tour'. Al 84 keer dus, maar nog nooit slaagde een Nederlander erin om als eerste boven te komen.

• SLAGZIN

Wim van Est: 'Ik had al een klein contractje bij Pontiac. Voor bijzondere prestaties zou wat extra's worden gegeven. Op de fabriek in Brussel werkten 76 meisjes, die de bandjes aan de horloges moesten vastmaken. De directeur zei tegen ze: 'Wie de mooiste slagzin verzint die betrekking heeft op de val van Van Est krijgt twintig duizend franken'(--)''. Zelf heb ik er nauwelijks wat aan verdiend. Ja, bij het bloemencorso werd ik op een praalwagen gezet en moest ik met bloemen strooien. Kreeg ik 1500 gulden voor. Moest ik nog delen ook. Pellenaars was meegegaan en zei opeens: 'Wimmie, dat geld delen we'. Uit: Tourglorie

• PAU

Zes keer werd er in Pau door een Nederlander gezegevierd: Theo Middeldkamp (1938), Henk Lubberding (1978), Gerrie Knetemann (1980), Erik Breukink (1987), Adrie van der Poel (1988) en Leon van Bon (1998).

• BELOKI

Op 14 juli 2003, een bloedhete dag, dalen Joseba Beloki en Lance Armstrong af richting Gap. Door het smeltende asfalt glijdt Beloki weg. Hij komt zwaar ten val, breekt zijn dijbeen, pols en elleboog. Armstrong kan ternauwernood om Beloki heen sturen en slaat pardoes linksaf het veld in, waar de officiële route naar rechts gaat. Armstrong kan de bocht afsnijden, rijdt als een volleerd veldrijder door het knollenweiland en springt met de fiets in de

hand over een droge sloot weer de weg op. Daar sluit hij aan. Beloki (twee keer 3e in de Tour, één keer 2e) zal nooit meer op topniveau terugkeren. (Bicycling)

• CHOCOLAATJE

In 1994 won de Colombiaan Nélon Rodríguez de etappe naar skidorp Val Thorens. Zijn bijnaam was Cacaïto, ofwel Chocolaatje. Dit vanwege zijn geringe postuur en de chocoladefabriek van zijn ouders in Colombia. De ritzege was trouwend het hoogtepunt uit zijn carrière.

• THUIS

Toen zijn ploegleider Kees Pellenaars in de kranten liet blijken dat hij harder moest trainen, omdat hij hem anders niet zou meenemen naar de Tour, zei Daan de Groot: 'Ik heb 't goed begrepen. Heel goed. Nou, het is simpel, dan blijf ik toch lekker thuis'.

• SPRINTERS

In 2018 gebeurde wat vaak minder opvallend elk jaar gebeurt: op de dag voor de bergetappes beginnen, stappen de sprinters op. Dylan Groenewegen, Fernando Gaviria, Michael Matthews, André Greipel, Rick Zabel, Jens Keukeleire, Marcel Kittel en Mark Cavendish hielden het met het zicht op het hooggebergte voor gezien.

• UUR

De saaiste Tour ooit? Dan kom je waarschijnlijk uit op die van 1920. De Belg Philippe Thys werd winnaar met bijna een uur voorsprong. De eerste zeven plaatsen in het eindklassement werden bezet door Belgen.

• DE LEIDSE NOTARISZOON

Bijnaam van Gerben Karstens. 'De Karst' mag ook. Maakte er geen geheim van dat geld verdienen zijn belangrijkste drijfveer was. 'Gele trui? Leuk, dat verdient straks meer in de criteriums'.

• DIKKE ONZIN

Dikke onzin, zei Knetemann als Eddy Merckx weer eens de loftrampet stak. Merckx: 'Als die Knetemann ook maar een beetje meer had kunnen klimmen, een béétje meer, had hij de Tour kunnen winnen'. Ook Bernard Hinault riep dat meerdere malen. Dus niet helemaal 'dikke'.

• 11

IN 1919 REDEN DE MINSTE RENNERS DE RONDE UIT: 11. ANDERE JAREN MET WEINIG FINISHERS WAREN 1906 (14), 1904 (15) EN 1903 (21). OOK NA DE TWEDE WERELDOORLOG WAREN ER RONDEN MET WEINIG 'OVERLEVENDEN': IN 1977 – EEN JAAR MET SLECHTS 100 STARTERS – WAREN ER MAAR 53 UITRIJDERS.

• ALLEENOS

In 1938 vormen de Nederlanders voor het landenklassement een combinatieploeg met zes Spanjaarden. Voor de start ontmoet de Amsterdamse Bosschenaar Gerrit Schulte de klimmer Julian Berrendero. Die zegt, als teamgenoot, iets wat de oren van Schulte klinkt als: 'Patienta, in collos mi primus', oftewel 'Geduld, in de bergen ben ik de eerste'. Schulte, wiens Spaans duidelijk te wensen overlaat, begrijpt de Spanjaard niet. Hij denkt dat Berrendero hem meedeelt dat de Spanjaarden op hem zullen wachten in geval van pech. Daar heeft Schulte helemaal geen behoefte aan. 'Ik kos liever allos alleenos'. Hulp krijgen kost geld, weet Schulte inmiddels. Uit: Van Bordeaux tot Alpe d'Huez

• RAVIJN

Bobet was er niet bij in 1960. En Anquetil ook niet. Eindelijk vrij baan voor Roger Rivière. De Fransman had al twee keer het werelduurrecord scherper gesteld en kon ook als klimmer helemaal mee. Hij had al drie etappes gewonnen toen hij voor de veertiende rit van Millau naar Avignon aan de start stond. Nencini droeg het geel maar het verschil moest te overbruggen zijn, er kwam nog een lange tijdrif. Helaas. In de afdaling van de Col de Perjuret verloor Rivière in een bocht de controle en vloog over een stenen muurtje het ravijn in, dertig meter diep. In het ziekenhuis van Montpellier bleek de ernst van zijn val: zijn wervelkolom was geraakt en hij zou de rest van zijn leven verlamd blijven. Potentiële Tourwinnaar Roger Rivière stierf op 1 april 1976, slechts 41 jaar oud.

• VERZONNEN

'De Tour is verzonnen door journalisten. Zij begrepen de behoefte van de mens aan heroïek en drama. De feitelijke weergave van het wedstrijdverloop is minder interessant'. Guus van Holland (NRC)

• PECH

'Wanneer je pech had, moest je zelf maar zien hoe je weer op je fiets kwam. Bij de start kreeg je twee nieuwe banden mee'. Gerrit Schulte(1938)

• MOTIVATIE

Angers-Limoges, Tour de France 1963. Enthoven en Janssen waren die ochtend helemaal klaar voor de start. In rennerskleding gestoken lagen ze in het hotel op bed. Plotseling bonsde de soigneur van de ploeg op de deur en hij riep dat ze nu echt voort moesten maken. Er zou vlakbij het hotel gestart worden, dus peddelden ze naar de plaats waar gisteren de etappe was geëindigd. Tot hun stomme verbazing hoorden ze van een voetganger dat het startschot elders in Angers zou worden gelost. Toen ze ter plaatse arriveerden, was de karavaan al vijf minuten vertrokken. Voor de twee Nederlanders zat er niets anders op dan voluit in de achtervolging te gaan. Om de honderd meter kop overnemend reden ze diep in de beugel alles uit de kast. Tachtig kilometer hadden ze nodig om de aansluiting met het peloton te bewerkstelligen. Toen ze weer met bezwete koppen tussen de collega's reden, was hoon hun deel. Dat viel verkeerd. Jan Janssen putte er motivatie uit en nestelde zich voorin het peloton. Op de laatste steile klim voor Limoges demarreerde hij. Hij bleef in het atletiekstadionnetje op de gevaarlijke sintelbaan overeind en passeerde juichend als eerste de finish. Het overwinnaarsboekje werd de volgende dag in Nootdorp bij zijn jarige Cora bezorgd. Uit: 'Jan Janssen, vedette op de grens'

• DOODSWENS

'De enige reden om Nencini in een afdaling te volgen, is een doodswens'. Raphaël Geminiani in L'Équipe

• TWEEDE

Jan Janssen tweede in de Tour. Tweede? Ja, in 1968 won Jan de Tour. Dat succes 'overschaduwde' zijn geweldige tweede plek in de Tour van 1966. Pas in de 17e etappe wordt hij dat jaar uit het geel gereden en hij komt tenslotte 67 seconden tekort op de winnaar, Lucien Aimar.

• GEWOON

Raphaël Geminiani waarschuwde de Zwitser Ferdi Kübler eens tijdens de beklimming van de Mont Ventoux. 'Pas op, de Mont Ventoux is geen gewone berg'. Al fietsend antwoordde Kübler: 'Maar Ferdi is geen gewone renner'.

• 'IK PRAAT...

TIJDENS EEN ETAPPE VOORTDUREND TEGEN MEZELF. GOED ZO JOHAN, ZEG IK DAN, GOED ZO. IK BEN NU EENMAAL GEVOELIG VOOR COMPLIMENTJES'. Johan van der Velde

• VOETBALBOND

De oudste geboekstaafde vermelding in de Nederlandse pers over de Tour de France dateert van 23 januari 1903. In Het Sportblad, het officieel orgaan van de Nederlandse Voetbalbond, stond die dag te lezen: 'Het Fransche sportblad L'Auto kondigt thans een reuzen wegwedstrijd aan, genaamd: 'Le Tour de France'. Oftewel: 'De toer door Frankrijk'.

• NIJDAMMETJE

Zijn specialiteit was de versnelling in de laatste kilometer. Op die manier won hij een groot aantal wedstrijden. Een demarrage in de laatste kilometer is men om die reden wel een 'Nijdammetje' gaan noemen. Hij won overal proloogtjeddritten, ook die in de Tour van 1987. Bij elkaar won hij zes Touretappes, in 1987, 1988, 1989 (2x), 1990 en 1991.

'HET ZIJN VAN DIE PIKANTE WETENSWAARDIGHEDEN DIE EEN VOLGER OPDOET IN DE NOOIT EINDIGENDE STUDIES AAN DE HOGESCHOOL VAN DE TOURKUNDE, EEN BIJZONDERE VORM VAN WETENSCHAP DIE EIGENLIJK EEN EIGEN FACULTEIT VERDIENT. DIT BOEK VAN ROB IS EEN PRACHTIGE AANWINST VOOR DE BIBLIOTHEEK VAN DEZE VIRTUELE FACULTEIT.'

Jeroen Wielaert

Duizend keer Tour de France? Misschien wat veel? Neen, want meer dan 100 jaar Tour de France staat garant voor zoveel anekdotes, emoties, cijfers en gespreksstof dat zelfs nu nog een keuze moest worden gemaakt.

Waarom is de gele trui geel en de groene trui groen? Waarom viel juist Wim van Est in een ravijn? Wie eindigde vijf keer als tweede in de Tour? Wie strooide in 1905 maar liefst 125 kilo spijkertjes over de weg? In welke Tour werd nummer 5 tot winnaar uitgeroepen omdat de eerste 4 werden geschorst? Waarom bleef de Belg Maurice De Waele onbekend ondanks vier podiumplaatsen? Wie werd opgesloten in een vriescel? Wat was de langste Tour-etappe ooit? 482 kilometer! Bahamontes bereikte met ruime voorsprong de top van de Col de la Romeyere, stapte af en ging een ijsje eten! Welke Tourwinnaar sloeg een jaar later een concurrent knock-out? Waarom startte de Tour juist in 1954 in Amsterdam? Agostinho vond de dood door een loslopende hond. Waar zagen toeschouwers sommige renners de trein nemen?

Het zijn slechts enkele van de voornoemde duizend anekdotes, feiten en wetenswaardigheden. Een heerlijke verzameling van belangrijke en ook absoluut onbelangrijke, maar o zo leuke feiten en veronderstellingen.

'Bladendokter' Rob van Vuure schreef en schrijft veel over zijn vak: bladen maken. Hij was hoofdredacteur van een twaalfstal publiekstijdschriften (oa Libelle, Playboy, Viva). Dit boek gaat niet over zijn vak maar over zijn hobby, zijn fascinatie: Tour de France. Hij publiceert op diverse plekken columns en is mede-auteur van een aantal heimwee-voetbalscheurkalenders.

**GERRIE KNETEMANN • EDDY MERCKX • JOOP ZOETEMELK • JACQUES ANQUETIL • WOUT WAGTMANS
BERNARD HINAULT • KEES PELLENAARS • JAN RAAS • GREG LEMOND • WIM VAN EST • PETER
POST • JAN JANSSEN • TOM DUMOULIN • THEO KOOMEN • PETER WINNEN • GERT-JAN THEUNISSE**

ISBN 978-94-93160-86-6

9 789493 160866

edicola
Publishing b.v.